

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

4 май 2017 година *

„Преюдициално запитване — Член 56 ДФЕС — Свободно предоставяне на услуги — Предоставяне на грижи за устната кухина и на дентални услуги — Национално законодателство, което съдържа абсолютна забрана за реклама на грижи за устната кухина и на дентални услуги — Съществуване на трансграничен елемент — Закрила на общественото здраве — Пропорционалност — Директива 2000/31/ЕО — Услуга на информационното общество — Рекламирање чрез уебсайт — Член на регламентирана професионална гилдия — Професионални правила — Директива 2005/29/ЕО — Нелоялни търговски практики — Национални разпоредби относно здравеопазването — Национални разпоредби, уреждащи регламентираните професии“

По дело C-339/15

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от *Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, strafzaken* (Първоинстанционен съд за нидерландскоговорещата част — Брюксел, наказателна колегия, Белгия) с акт от 18 юни 2015 г., постъпил в Съда на 7 юли 2015 г., в рамките на наказателно производство срещу

Luc Vanderborght,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen (докладчик), председател на състава, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan и D. Šváby, съдии,

генерален адвокат: Y. Bot,

секретар: V. Tourrès, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 7 юли 2016 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Luc Vanderborght, от S. Callens, M. Verhaege и L. Boddez, advocaten,
- за Verbond der Vlaamse Tandartsen VZW, от N. Van Ranst и V. Vanpeteghem, advocaten,
- за белгийското правителство, от C. Pochet, J. Van Holm и J.-C. Halleux, в качеството на представители, подпомагани от A. Fromont и L. Van den Hole, advocaten,

* Език на производството: нидерландски.

- за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от W. Ferrante, avvocato dello Stato,
- за полското правителство, от B. Majczyna, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от Д. Русанов и F. Wilman, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 8 септември 2016 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на членове 49 ДФЕС и 56 от ДФЕС, на Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“) (ОВ L 149, 2005 г., стр. 22; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14, стр. 260) и на Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 година за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар („Директива за електронната търговия“) (ОВ L 178, 2000 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 29, стр. 257).
- 2 Запитването е отправено в рамките на наказателно производство срещу г-н Luc Vanderborght, общопрактикуващ лекар по дентална медицина, установен в Белгия, разследван за това, че е нарушил национално законодателство, забраняващо всякакво рекламиране на грижи за устната кухина и на услугите в областта на денталната медицина.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 92/51/ЕИО

- 3 Член 1 от **Директива 92/51/ЕИО на Съвета от 18 юни 1992 година относно втора обща система за признаване на професионално образование и обучение за допълнение на Директива 89/48/ЕИО** (ОВ L 209, 1992 г., стр. 25; Специално издание на български език, глава 5, том 2, стр. 212) гласи:

„По смисъла на настоящата директива:

[...]

- е) „регламентирана професионална дейност“ е професионалната дейност, достъпът до която или нейното упражняване, или условията и редът за упражняване в една държава членка са подчинени, пряко или непряко, от законовите, подзаконовите или административните разпоредби, на притежаването на документ за образование и обучение или на атестация за компетентност.[...]

[...]“.

Директива 98/34/ЕО

- 4 Съгласно член 1, точка 2 от Директива 98/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 година, установяваща процедура за предоставянето на информация в сферата на техническите стандарти и регламенти и правила относно услугите на информационното общество (ОВ L 204, 1998 г., стр. 37; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 23, стр. 207), изменена с Директива 98/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 юли 1998 година (ОВ L 217, 1998 г., стр. 18; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 23, стр. 282, наричана по-нататък „Директива 98/34“), се прилага следното определение за понятието „услуга“:

„[К]аквато и да е услуга на информационното общество, тоест, каквато и да е услуга, нормално предоставяна срещу възнаграждение, от разстояние, чрез електронно средство и по индивидуална молба на получателя на услугите.

За целите на настоящата дефиниция:

- „от разстояние“ означава, че тази услуга се предоставя без страните да присъстват едновременно на едно и също място,
- „чрез електронни средства“ означава, че услугата се изпраща първо и се получава по местоназначение чрез електронно оборудване за обработка (включително цифрово компресиране) и съхранение на данни и се пренася изцяло, предава и получава изцяло чрез кабел, радио, оптични средства или друг[и] електромагнитни средства,
- „по индивидуална молба на получателя на услугите“ означава, че услугата се предоставя чрез пренос на данни по индивидуална молба.

[...]“.

Директива 2000/31

- 5 Съображение 18 от Директива 2000/31 гласи:

„Услугите на информационното общество обхващат широк кръг от икономически дейности, които се извършват онлайн; [...] услугите на информационното общество не се ограничават единствено до услуги, които водят до онлайн сключване на договори, но също дотолкова, доколкото представляват икономическа дейност, обхващат и услуги, които не се заплащат от техните получатели, като тези, които предлагат онлайн информация или търговски съобщения [...]; дейности, които, поради техния характер, не могат да се извършват [от] разстояние и по електронен път, като законоустановения одит на финансовите отчети на дружеството или медицински съвети за физически преглед на пациент не са услуги на информационното общество“.

- 6 Озаглавият „Определения“ член 2 от тази директива предвижда:

„По смисъла на настоящата директива следните термини означават:

- а) „услуги на информационното общество“: услуги по смисъла на член 1, параграф 2 от Директива [98/34];

[...]

- е) „търговско съобщение“: всяка форма на съобщение, което има за цел да рекламира, директно или косвено, стоките, услугите или имиджа на дружество, организация или лице, което извършва търговска, производствена или занаятчийска дейност, или упражнява регламентирана професия.[...]

[...]

- ж) „регламентирана професия“: всяка професия по смисъла на член 1, буква г) от Директива 89/49/ЕИО на Съвета от 21 декември 1988 г. относно обща система за признаване на дипломите за висше образование, издадени след завършването на професионално обучение с минимална продължителност от три години [...], или член 1, буква е) от Директива [92/51] [...];

[...]“.

- 7 Член 8, параграфи 1 и 2 от посочената директива, озаглавен „Регламентирани професии“, има следния текст:

„1. Държавите членки гарантират, че ползването на търговски съобщения, които са част от или съставляват услуга на информационното общество, предоставена от член на регламентирана професионална гилдия, е разрешено при спазване на професионалните правила, по-специално по отношение на независимостта, достойнството и честта на професията, професионалната тайна и лоялност към клиентите и други членове на професионалната гилдия.

2. Без да се засяга автономията на професионалните организации и асоциации, държавите членки трябва да насърчават професионалните асоциации и организации да изготвят кодекси за поведение на равнище Общност, за да се определят видовете информация, която може да се предоставя за целите на търговското съобщение в съответствие с правилата по параграф 1“.

Директива 2005/29

- 8 Съображение 9 от Директива 2005/29 гласи:

„Тази директива не накърнява индивидуалното право на иск на лицата увредени от нелоялни търговски практики. Тя не накърнява също и законодателството на Общността и националното законодателство в областта [...] на здравословните условия и безопасността на стоките [...]. Така държавите членки ще могат да запазват или въвеждат ограничения и забрани за търговски практики на основание защита на здравето и безопасността на потребителите на тяхна територия, независимо от местонахождението на седалището на търговеца, например относно алкохол, тютюн или фармацевтични препарати.[...]“.

- 9 Член 2 от тази директива, озаглавен „Дефиниции“, гласи:

„За целите на настоящата директива:

[...]

- в) „продукт“ означава всички стоки или услуги, включително недвижимо имущество, права и задължения;

г) „търговски практики от търговците към потребителите“ (наричани по-долу за краткост „търговски практики“) са всяко действие, бездействие поведение или [подход], търговски съобщения, включително реклама и маркетинг, извършвани от търговец, пряко свързан[и] с [рекламиране], продажба или доставка на стока [на] потребители“;

[...]“.

10 Член 3 от посочената директива предвижда, че:

„1. Настоящата директива се прилага по отношение на нелоялни търговски практики от страна на търговците към потребителите, съгласно разпоредбата на член 5, преди, по време на и след търговска сделка във връзка със стока.

[...]

3. Настоящата директива не засяга националните или на Общността разпоредби относно здравеопазването и безопасността на стоките.

[...]

8. Настоящата директива не засяга каквито и да е условия за регистрационни и разрешителни режими, или морални кодекси за поведение или други специфични правила, които уреждат [регламентирани] професии, с цел поддържане на високи стандарти на почтеност от страна на представителите на професията, които държавите членки могат да наложат на професионалистите в съответствие с правото на Общността.

[...]“.

Белгийското право

11 Член 8d от Koninklijk Besluit houdende reglement op de beoefening van de tandheelkunde (Кралски указ относно регулиране на упражняването на професията лекар по дентална медицина) от 1 юни 1934 г. (*Belgisch Staatsblad*, 7 юни 1934 г., стр. 3220) гласи следното:

„С цел да се информира обществеността, на сградата, в която квалифицирано лице [...] упражнява професията лекар по дентална медицина, може да се постави само надпис или табела с малки размери и невпечатляващ външен вид, на които са посочени името на практикуващия лекар по дентална медицина и евентуално законовото му наименование, дните и часовете на консултации, названието на търговеца или на здравната организация, за чиято сметка то упражнява професионалната си дейност; разрешено е също да се посочи областта от денталната медицинска професия, която практикуващото лице упражнява основно: оперативно зъболечение, протези, ортодонтско лечение, дентална хирургия.

[...]“.

12 Съгласно член 1 от Wet betreffende de publiciteit inzake tandverzorging (Закон за рекламата в областта на денталната медицина) от 15 април 1958 г. (*Belgisch Staatsblad*, 5 май 1958 г., стр. 3542):

„Не може да се извършва, пряко или непряко, каквато и да е реклама за лекуване или осигуряване на лечение от квалифицирано или неквалифицирано лице в Белгия или в чужбина на заболявания, наранявания или аномалии на устната кухина или на зъбите, по-специално чрез

витрини или чрез табели, надписи или пана, които могат да доведат до заблуждение относно законния характер на обявената дейност, чрез проспекти, листовки, каталози и брошури, чрез пресата, радиото и киното [...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 13 Към момента на настъпване на фактите, въз основа на които е образувано наказателно производство срещу г-н Vanderborght, същият практикува като общопрактикуващ лекар по дентална медицина в Orwijk (Белгия). Производството е образувано срещу него за това, че поне от март 2003 г. до януари 2014 г. е рекламирал услуги в областта на денталната медицина в нарушение на белгийското право.
- 14 От акта за преюдициално запитване е видно, че г-н Vanderborght е поставил табела, състояща се от три щамповани части, на които били посочени неговото име, фактът, че той е зъболекар, както и уебсайтът и телефонният номер на кабинета му.
- 15 По-нататък, г-н Vanderborght е създал уебсайт, предназначен за информиране на пациентите за различните видове лечение, които извършва в кабинета си. Накрая, той е публикувал няколко обяви в местни ежедневници.
- 16 Наказателното производство е образувано вследствие на жалба, подадена от професионалното сдружение *Verbond der Vlaamse Tandartsen VZW*.
- 17 На 6 февруари 2014 г. прокурорът изисква г-н Vanderborght да бъде предаден на съд пред *tribunal correctionnel*. С определение от 25 март 2014 г. съдебният състав го предава за съдене на *Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, strafzaken* (Първоинстанционен съд за нидерландскоговорящата част — Брюксел, наказателна колегия).
- 18 Пред запитващата юрисдикция г-н Vanderborght поддържа, че член 1 от Закона от 15 април 1958 г. за рекламата в областта на денталната медицина, който съдържа абсолютна забрана за каквато и да е реклама на грижи за устната кухина и на дентални услуги, както и член 8d от Кралския указ от 1 юни 1934 г. относно регулиране на упражняването на зъболекарска професия, който установява някои изисквания за дискретност, на които трябва да отговарят табелите пред кабинети по дентална медицина, противоречат на правото на Съюза, и по-конкретно на директиви 2005/29 и 2000/31, както и на членове 49 и 56 ДФЕС.
- 19 Запитващата юрисдикция установява, че спорът по главното производство има трансгранично измерение, като се основава по-конкретно на данните, според които г-н Vanderborght разпространява в интернет реклами, които могат да засегнат пациенти в други държави членки, и полага грижи за клиента с произход отчасти от други държави членки.
- 20 В този контекст *Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, strafzaken* (Първоинстанционен съд за нидерландскоговорящата част — Брюксел, наказателна колегия) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
 - „1) Трябва ли Директива 2005/29 да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която забранява абсолютно на всички лица да рекламират в каквато и да било форма грижи за устната кухина или дентални услуги, както е предвидено в член 1 от Закона от 15 април 1958 г. за рекламата в областта на денталната медицина?
 - 2) Следва ли забраната за рекламиране на грижи за устната кухина и на дентални услуги да се разглежда като „разпоредба относно здравеопазването и безопасността на продуктите“ по смисъла на член 3, параграф 3 от Директива 2005/29?

- 3) Трябва ли Директива 2005/29 да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като член 8d от Кралския указ от 1 юни 1934 г. относно регулиране на упражняването на зъболекарска професия, в който са описани подробно изискванията за дискретност, на които трябва да отговаря предназначена за обществеността табела пред зъболекарски кабинет?
- 4) Трябва ли Директива 2000/31 да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която забранява абсолютно на всички лица да рекламират в каквато и да било форма грижи за устната кухина или дентални услуги, както и търговска реклама в електронна форма (уебсайт), както е предвидено в член 1 от Закона от 15 април 1958 г. за рекламата в областта на денталната медицина?
- 5) Как следва да се тълкува понятието „услуги на информационното общество“, дефинирано в член 2, буква а) от Директива 2000/31 във връзка с член 1, параграф 2 от Директива 98/34?
- 6) Трябва ли членове 49 ДФЕС и 56 ДФЕС да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална правна уредба като тази в главното производство, с която се налага пълна забрана на рекламирането на дентални услуги с цел закрила на общественото здраве?“.

По преюдициалните въпроси

По първия, втория и третия въпрос

- 21 С първите три въпроса, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали Директива 2005/29 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национално законодателство като разглежданото в главното производство, което защитава общественото здраве и достойнството на зъболекарската професия, от една страна, като забранява по общ и абсолютен начин рекламирането под каквато и да е форма на услугите в областта на грижите за устната кухина и денталната медицина и от друга страна, като установява определени изисквания за дискретност, на които трябва да отговарят табелите пред кабинети по дентална медицина.
- 22 За да се отговори на тези въпроси, най-напред следва да се определи дали рекламите, предмет на разглежданата в главното производство забрана, представляват търговски практики по смисъла на член 2, буква г) от Директива 2005/29 и дали поради това се уреждат от нейните разпоредби (вж. по аналогия решение от 9 ноември 2010 г., *Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag*, C-540/08, EU:C:2010:660, т. 16).
- 23 В това отношение следва да се отбележи, че член 2, буква г) от тази директива съдържа изключително обширна дефиниция на понятието „търговска практика“, определяйки го като „всяко действие, бездействие, поведение[, подход или] търговски съобщения, включително реклама и маркетинг, извършвани от търговец, пряко свързан[и] с [рекламиране], продажба или доставка на стока [на] потребители“ (решение от 9 ноември 2010 г., *Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag*, C-540/08, EU:C:2010:660, т. 17).
- 24 По-нататък, съгласно член 2, буква в) от посочената директива понятието „продукт“ от своя страна означава всички стоки или услуги.
- 25 От това следва, че рекламата на услуги в областта на грижите за устната кухина и денталната медицина като разглежданите в главното производство, независимо дали чрез публикации в рекламни издания, в интернет, или посредством табели, представляват търговска практика по смисъла на Директива 2005/29.

- 26 Същевременно съгласно член 3, параграф 3 от нея директивата не засяга националните разпоредби или разпоредбите на Съюза относно здравеопазването и безопасността на стоките.
- 27 От друга страна, трябва да се отбележи, че член 3, параграф 8 от посочената директива предвижда, че тя не засяга каквито и да е морални кодекси за поведение или други специфични правила, които уреждат регламентирани професии, с цел поддържане на високи стандарти на почтеност от страна на представителите на професията, които държавите членки могат да наложат на професионалистите в съответствие с правото на Съюза.
- 28 Така от тази разпоредба произтича, че Директива 2005/29 няма за цел да поставя под въпрос националните правила относно здравеопазването и безопасността на стоките или специфичните правила, които уреждат регламентирани професии.
- 29 От акта за преюдициално запитване обаче е видно, че разглежданото по главното производство национално законодателство, а именно член 1 от Закона от 15 април 1958 г. за рекламата в областта на денталната медицина и член 8d от Кралския указ от 1 юни 1934 г. относно регулиране на упражняването на професията лекар по дентална медицина, защитава съответно общественото здраве и достойнството на зъболекарската професия, така че то попада в обхвата на член 3, параграфи 3 и 8 от Директива 2005/29.
- 30 Предвид гореизложените съображения на първия, втория и третия въпрос следва да се отговори, че Директива 2005/29 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национално законодателство като разглежданото по главното производство, което защитава общественото здраве и достойнството на зъболекарската професия, от една страна, като забранява по общ и абсолютен начин рекламирането под каквато и да е форма на услуги в областта на грижите за устната кухина и денталната медицина и от друга страна, като установява определени изисквания за дискретност, на които трябва да отговарят табелите пред кабинети по дентална медицина.

По четвъртия и петия въпрос

- 31 С четвъртия и петия си въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали Директива 2000/31 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национално законодателство като разглежданото по главното производство, което забранява по общ и абсолютен начин рекламирането под всякаква форма на услугите в областта на грижите за устната кухина и денталната медицина, тъй като същото забранява всякаква форма на търговски съобщения по електронен път, включително посредством уебсайт, създаден от зъболекар.
- 32 В това отношение е важно да се отбележи, че член 8, параграф 1 от тази директива прогласява принципа, че държавите членки гарантират, че ползването на търговски съобщения, които са част от или съставляват услуга на информационното общество, предоставена от член на регламентирана професионална гилдия, е разрешено.
- 33 От член 2, буква ж) от Директива 2000/31 във връзка с член 1, буква е) от Директива 92/51, към която първата разпоредба препраща, следва, че в частност трябва да се разглежда като „регламентирана професия“ професионална дейност, достъпът до която или нейното упражняване са подчинени от законовите, подзаконовите или административните разпоредби на притежаването на документ за образование и обучение или на атестация за компетентност.
- 34 От акта за преюдициално запитване произтича, че професията лекар по дентална медицина в Белгия е регламентирана професия по смисъла на член 2, буква ж) от Директива 2000/31.

- 35 Освен това в изпълнение на член 2, буква а) от Директива 2000/31 във връзка с член 1, точка 2 от Директива 98/34 понятието „услуги на информационното общество“ обхваща „каквато и да е услуга, нормално предоставяна срещу възнаграждение, от разстояние, чрез електронно средство и по индивидуална молба от получателя на услугите“.
- 36 Съображение 18 от Директива 2000/31 уточнява, че понятието „услуги на информационното общество“ обхваща широк кръг от икономически дейности, които се извършват онлайн, и че то не се ограничава единствено до услуги, които водят до онлайн сключване на договори, но също дотолкова, доколкото представляват икономическа дейност, обхващат и услуги, които не се заплащат от техните получатели, като тези, които предлагат онлайн информация или търговски съобщения.
- 37 При тези условия трябва да се приеме, че рекламата онлайн може да се счита за услуга на информационното общество по смисъла на Директива 2000/31 (вж. в този смисъл решение от 15 септември 2016 г., *Mc Fadden*, C-484/14, EU:C:2016:689, т. 41 и 42).
- 38 Впрочем член 2, буква е) от тази директива уточнява, че понятието „търговско съобщение“ обхваща по-конкретно всяка форма на съобщение, което има за цел да рекламира, директно или косвено, услуги на лице, което упражнява регламентирана професия.
- 39 От това следва, че рекламата на предоставяне на грижи за устната кухина и на дентални услуги, осъществена посредством уебсайт, създаден от член на регламентирана професионална гилдия, представлява търговско съобщение, което е част от или съставлява услуга на информационното общество по смисъла на член 8 от Директива 2000/31.
- 40 Следователно трябва да се приеме, че тази разпоредба предполага, както отбелязва генералният адвокат в точка 50 от своето заключение, държавите членки да се уверят, че такива търговски съобщения са по принцип разрешени.
- 41 В това отношение е важно да се отбележи, че обратното тълкуване, предложено от Европейската комисия, според което посочената разпоредба обхваща само рекламите, предоставени от член на регламентирана професионална гилдия, когато същият действа като доставчик на реклами онлайн, не може да бъде възприето, доколкото това тълкуване би имало за резултат да ограничи прекомерно обхвата на посочената разпоредба.
- 42 Всъщност следва да се припомни, че член 8, параграф 1 от Директива 2000/31 има за цел да позволи на членовете на регламентирана професионална гилдия да ползват услугите на информационното общество, за да рекламират своите дейности.
- 43 При това положение от тази разпоредба произтича, че търговски съобщения като споменатите в точка 39 от настоящото решение трябва да бъдат разрешени само при условие че се спазват професионалните правила, по-специално по отношение на независимостта, достойнството и честта на професията, професионалната тайна и лоялност към клиентите и другите членове на тази професионална гилдия.
- 44 Споменатите в тази разпоредба професионални правила обаче не биха могли, без да лишават същата от полезен ефект и да възпрепятстват осъществяването на преследваната от законодателя на Съюза цел, да забраняват по общ и абсолютен начин всяка форма на реклама онлайн, предназначена да рекламира дейността на лице, упражняващо регламентирана професия.

- 45 Това тълкуване се потвърждава от факта, че член 8, параграф 2 от Директива 2000/31 предвижда, че държавите членки и Комисията насърчават изготвянето на кодекси за поведение, които имат за цел не да забранят този вид реклама, а по-скоро да определят видовете информация, която може да се предоставя за целите на търговски съобщения при спазване на тези професионални правила.
- 46 От това следва, че макар съдържанието и формата на търговските съобщения по член 8, параграф 1 от Директива 2000/31 да могат валидно да бъдат регламентирани от професионални правила, тези правила не могат да съдържат обща и абсолютна забрана на този вид съобщения.
- 47 Това съображение е валидно и по отношение на национално законодателство като разглежданото по главното производство, което се прилага само за лекарите по дентална медицина.
- 48 Действително, следва да се отбележи, че законодателят на Съюза не е изключил регламентирани професии от принципа на разрешеност на търговските съобщения онлайн, предвиден в член 8, параграф 1 от Директива 2000/31.
- 49 При това положение, макар че тази разпоредба позволява да се отчетат особеностите на професиите от областта на здравеопазването при изработването на отнасящите се за тях професионални правила, като регламентира, при необходимост ограничително, формите и подробните ред и условия за търговските съобщения онлайн, споменати в посочената разпоредба с цел по-конкретно да се гарантира, че не се накърнява доверието, което пациентите имат към тези професии, това не променя факта, че тези професионални правила не могат валидно да забранят по общ и абсолютен начин всяка форма на реклама онлайн, предназначена да рекламира дейността на лице, упражняващо такава професия.
- 50 Предвид изложените съображения на четвъртия и петия въпрос трябва да се отговори, че Директива 2000/31 следва да се тълкува в смисъл, че не допуска национално законодателство като разглежданото по главното производство, което забранява по общ и абсолютен начин всяка форма на реклама на грижи за устната кухина и на дентални услуги, тъй като същото забранява всяка форма на търговски съобщения по електронен път, включително посредством уебсайт, създаден от лекар по дентална медицина.

По шестия въпрос

- 51 С шестия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали членове 49 и 56 ДФЕС следва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национално законодателство като разглежданото по главното производство, което забранява по общ и абсолютен начин всяка форма на реклама на услуги в областта на грижите за устната кухина и на дентални услуги.
- 52 В самото начало следва да се отбележи, че предвид отговора, предоставен на четвъртия и петия въпрос, следва да се приеме, че шестият въпрос се отнася в крайна сметка до съвместимостта с членове 49 и 56 ДФЕС на такова национално законодателство, доколкото то забранява рекламата, която не е направена посредством услуга на информационното общество.

По допустимостта

- 53 Според постоянната практика на Съда разпоредбите на договора, които гарантират свободите на движение, не са приложими спрямо случаи, в които всички обстоятелства се ограничават във вътрешността на една-единствена държава членка (вж. в този смисъл по-специално решения от 21 октомври 1999 г., *Jägerskjöld*, C-97/98, EU:C:1999:515, т. 42 и от 11 юли 2002 г., *Carpenter*, C-60/00, EU:C:2002:434, т. 28).
- 54 Несъмнено, делото в главното производство се отнася до наказателно производство, образувано срещу лекар по дентална медицина, белгийски гражданин, установен в Белгия и практикуващ в тази държава членка.
- 55 От акта за преюдициално запитване обаче е видно, че част от клиентелата на г-н Vanderborght е от други държави членки.
- 56 Съдът вече е постановявал, че фактът, че част от клиентите са граждани на Съюза, които са установени в други държави членки, може да представлява трансграничен елемент, предполагащ прилагане на разпоредбите на договора, които гарантират свободите на движение (вж. в този смисъл решение от 11 юни 2015 г., *Berlington Hungary* и др., C-98/14, EU:C:2015:386, т. 25 и 26).
- 57 Следователно шестият въпрос трябва да се приеме за допустим.

По същество

- 58 Следва да се припомни, че когато дадена национална мярка се отнася едновременно до свободата на установяване и до свободното предоставяне на услуги, Съдът по принцип преценява разглежданата мярка с оглед само на една от тези две свободи, ако предвид обстоятелствата в главното производство се окаже, че едната от тях е напълно второстепенна по отношение на другата и може да бъде свързана с нея (решение от 26 май 2016 г., *NN (L) International*, C-48/15, EU:C:2016:356, т. 39 и цитираната съдебна практика).
- 59 Именно такъв е настоящият случай.
- 60 Действително, доколкото трансграничният елемент, който прави приложими разпоредбите на договора, които гарантират свободите на движение, се изразява в преместването на получатели на услуги, установени в друга държава членка (вж. в този смисъл решение от 11 юни 2015 г., *Berlington Hungary* и др., C-98/14, EU:C:2015:386, т. 26), на шестия въпрос трябва да се отговори с оглед на член 56 ДФЕС.
- 61 В това отношение от постоянната практика на Съда произтича, че като ограничения на свободното предоставяне на услуги трябва да се разглеждат всички мерки, които забраняват, възпрепятстват или правят по-слабо привлекателно упражняването на тази свобода (вж. в този смисъл решения от 17 юли 2008 г., *Corporación Dermoestética SA*, C-500/06, EU:C:2008:421, т. 32, от 22 януари 2015 г., *Stanley International Betting* и *Stanleybet Malta*, C-463/13, EU:C:2015:25, т. 45, както и от 28 януари 2016 г., *Laezza*, C-375/14, EU:C:2016:60, т. 21).
- 62 Следва да се припомни също така, че по-конкретно понятието за ограничения обхваща приетите от държава членка мерки, които, макар да се прилагат без разлика, засягат свободно предоставяне на услуги в другите държави членки (решение от 12 септември 2013 г., *Konstantinides*, C-475/11, EU:C:2013:542, т. 45 и цитираната съдебна практика).

- 63 Същевременно национално законодателство, което забранява по общ и абсолютен начин всяка форма на реклама на определена дейност, е от естество да ограничи възможността за лицата, упражняващи тази дейност, да представят дейността си пред техни потенциални клиенти и да рекламират услугите, които предлагат да им предоставят.
- 64 Следователно такова национално законодателство трябва да се счита за съдържащо ограничение на свободното предоставяне на услуги.
- 65 Що се отнася до обосновката на такова ограничение, национални мерки, които биха могли да ограничат упражняването на основните свободи, гарантирани от Договора, могат да бъдат допуснати само при условие че преследват цел от обществен интерес, че са в състояние да гарантират осъществяването на тази цел и че не надхвърлят необходимото за нейното постигане (решение от 12 септември 2013 г., *Konstantinides*, C-475/11, EU:C:2013:542, т. 50 и цитираната съдебна практика).
- 66 В конкретния случай запитващата юрисдикция посочва, че разглежданото в главното производство национално законодателство цели да защити общественото здраве, както и достойнството на зъболекарската професия.
- 67 Следва да се отбележи в това отношение, че защитата на здравето е сред целите, които биха могли да се разглеждат като представляващи императивни съображения от обществен интерес, обосноваващи ограничаване на свободното предоставяне на услуги (вж. в този смисъл решения от 10 март 2009 г., *Hartlauer*, C-169/07, EU:C:2009:141, т. 46 и от 12 септември 2013 г., *Konstantinides*, C-475/11, EU:C:2013:542, т. 51).
- 68 По-нататък, предвид значението на връзката на доверие, която трябва да е налице между лекаря по дентална медицина и неговия пациент, трябва да се приеме, че защитата на достойнството на зъболекарската професия също е от естество да представлява такова императивно съображение от обществен интерес.
- 69 Интензивното използване обаче на реклами или изборът на агресивни или дори годни да въведат пациентите в грешка относно предлаганите грижи, промоционални съобщения, биха могли да навредят на защитата на здравето и да накърнят достойнството на зъболекарската професия, като уронват имиджа на зъболекарската професия, като изменят връзката между лекарите по дентална медицина и техните пациенти, както и като благоприятстват извършването на неподходящи или излишни грижи.
- 70 В този контекст обща и абсолютна забрана на рекламата е годна да гарантира реализирането на преследваните цели, като се избягва всяко използване от лекарите по дентална медицина на реклами и на промоционални съобщения.
- 71 Що се отнася до необходимостта от ограничаване на свободното предоставяне на услуги като разглежданото по главното производство, следва да се вземе предвид факта, че животът и здравето на хората се нареждат на първо място сред ценностите и интересите, защитавани от Договора, и че по принцип държавите членки следва да решат в каква степен възнамеряват да осигурят защитата на общественото здраве и по какъв начин трябва да бъде постигната посочената степен. Тъй като тази степен може да бъде различна в различните държави членки, на последните следва да се признае свобода на преценка (вж. в този смисъл решения от 2 декември 2010 г., *Ker-Optika*, C-108/09, EU:C:2010:725, т. 58 и от 12 ноември 2015 г., *Visnapuu*, C-198/14, EU:C:2015:751, т. 118).
- 72 При това положение трябва да се приеме, че въпреки тази свобода на преценка ограничението, произтичащо от прилагането на разглежданото в главното производство национално законодателство, забраняващо по общ и абсолютен начин всякакво рекламиране на грижи за

устната кухня и на услуги в областта на денталната медицина, надхвърля необходимото за постигането на преследваните с това законодателство цели, припомнени в точка 66 от настоящото решение.

- 73 Действително не всички рекламни съобщения, забранени от това законодателство, са годни сами по себе си да породят последици, противоречащи на тези цели, споменати в точка 69 от настоящото решение.
- 74 Следва да се отбележи впрочем в това отношение, че макар Съдът вече да е отбелязал в точка 57 от решение от 12 септември 2013 г., Konstantinides (C-475/11, EU:C:2013:542) съвместимостта с член 56 ДФЕС на национална правна уредба, забраняваща рекламите за медицински услуги, чието съдържание е несъвместимо с професионалната етика, трябва да се констатира, че разглежданото по главното производство законодателство има доста по-широк обхват.
- 75 При тези условия трябва да се приеме, че целите, преследвани с разглежданото по главното производство законодателство, биха могли да бъдат постигнати посредством мерки, които са по-малко ограничителни и уреждат, при необходимост ограничително, формите и подробните ред и условия, при които лекарите по дентална медицина могат да използват валидно комуникационните средства, без обаче да им забранява по общ и абсолютен начин всяка форма на реклама.
- 76 Предвид гореизложените съображения на шестия въпрос трябва да се отговори, че член 56 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национално законодателство като разглежданото по главното производство, което забранява по общ и абсолютен начин каквато и да било реклама, свързана с предоставяне на грижи за устната кухня и на услуги в областта на денталната медицина.

По съдебните разноски

- 77 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

- 1) **Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялни търговски практики“)** трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национално законодателство като разглежданото в главното производство, което защитава общественото здраве и достойнството на зъболекарската професия, от една страна, като забранява по общ и абсолютен начин рекламирането под каквато и да е форма на услугите в областта на грижите за устната кухня и денталната медицина, и от друга страна, като установява определени изисквания за дискретност, на които трябва да отговарят табелите пред кабинети по дентална медицина.

- 2) Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 година за някои правни аспекти на услугите на информационното общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар („Директива за електронната търговия“) трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национално законодателство като разглежданото по главното производство, което забранява по общ и абсолютен начин рекламирането под каквато и да е форма на услуги в областта на грижите за устната кухина и денталната медицина, тъй като същото забранява всякаква форма на търговски съобщения по електронен път, включително посредством уебсайт, създаден от зъболекар.
- 3) Член 56 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национално законодателство като разглежданото по главното производство, което забранява по общ и абсолютен начин каквато и да било реклама, свързана с предоставяне на грижи за устната кухина и на услуги в областта на денталната медицина.

Подписи